AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI WOJSK RAKIETOWYCH I ARTYLERII

DO UŻYTKU SŁUŻBOWEGO
TAJNE
Egz. Nr 1

płk dr Kazimierz GOCYŁA

UŻYCIE DYWIZJONU RAKIET TAKTYCZNYCH I ARTYLERII W OBRONIE DYWIZJI

Nr ewid. 021797 Dm
021802
ARCHIWUM BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ AKADEMII SZTABU GENERALNEGO im. Gen. broni K. Świerczewskiego
039200

WARSZAWA WRZESIEŃ 1973

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI WOJSK RAKIETOWYCH I ARTYLERII

DO UŻYTKU SŁUŻBOWEGO

TAJNE

Egz. Nr 1

płk dr Kazimierz GOCYŁA

UŻYCIE DYWIZJONU RAKIET TAKTYCZNYCH I ARTYLERII W OBRONIE DYWIZJI

021797
021802

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego
039200

WARSZAWA WRZESIEŃ 1973

A K A D E M I A S Z T A B U G E N E R A L N E G O
im.gen.broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI WOJSK RAKIETOWYCH I ARTYLERII

DO UŻYTKU SŁUŻBOWEGO
~~T A J N E~~
Egz.nr... 1

Ame Kl. pt 12657
R

Płk dr Kazimierz GOCYŁA

UŻYCIE DYWIZJONU RAKIET TAKTYCZNYCH I ARTYLERII W OBRONIE DYWIZJI

BIBLIOTEKA SZKOLENIOWA DZ. ASG IM. GEN. BR K. ŚWIERCZEWSKIEGO
~~021797~~
Nr ewid. 021802

AKCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego
~~039200~~

WARSZAWA wrzesień 1973 r.

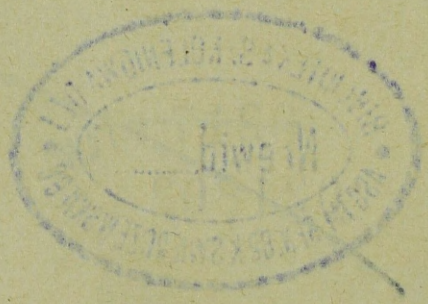

SPIS TREŚCI

1. Podstawowe zadanie dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii w obronie dywizji

Głównym zadaniem dywizjonu rakiet taktycznych jest niszczenie środków napadu jądrowego przeciwnika - jego pododdziałów rakietowych, artylerii strzelającej pociskami jądrowymi oraz oddziałów i pododdziałów, w pierwszej kolejności pancernych, w rejonach ześrodkowania, w czasie marszu, na rubieżach rozwinięcia oraz w rejonach włamania. W warunkach zapewniających bezpieczeństwo własnych wojsk, niszczy także zgrupowania desantu powietrznego w rejonach ich koncentracji. Zadania bojowe dywizjon rakiet taktycznych wykonuje we współdziałaniu z rakietowo-jądrowymi oddziałami i lotnictwem armii oraz artylerią dywizji pojedynczymi i grupowymi uderzeniami rakiet z ładunkami jądrowymi lub chemicznymi.

Zadaniem artylerii w obronie dywizji jest niszczenie lub obezwładnianie we współdziałaniu z dywizjonem rakiet taktycznych i lotnictwem wyrzutni pocisków rakietowych oraz pododdziałów lub pojedynczych dział artylerii strzelającej pociskami jądrowymi. Artyleria dywizji obezwładnia także ogniami zmasowanymi i ześrodkowanymi pododdziały czołgów i piechoty zmotoryzowanej w rejonach ześrodkowania na podstawach wyjściowych do natarcia, a ponadto - stosując ognie zaporowe - obezwładnia przeciwnika w ich marszu do rubieży rozwinięcia, w toku rozwijania i zbliżania do rubieży ataku, nie dopuszczając we współdziałaniu z środkami przeciwpancernymi do przełamania przedniego skraju obrony. W ramach zwalczania artylerii i moździerzy przeciwnika artyleria dywizji obezwładnia najbardziej aktywne baterie, zwalcza system wykrywania, dowodzenia i kierowania ich ogniem , obezwładnia lub oślepia punkty dowódczo-obserwacyjne. Ponadto - we współdziałaniu z odwodami przeciwpancernymi,ogniami zaporowymi wzbrania przeciwnikowi powiększanie dokonanych włamań w pozycje obronne oddziałów, a następnie ogniami ześrodkowanymi obezwładnia przeciwnika w ich obszarze. Poważną rolę w tym okresie odgrywają obserwowane ognie pojedynczych baterii i plutonów artylerii oraz moździerzy.

Do najważniejszych zadań artylerii dywizji w walce w głębi ugrupowania obronnego należy ogniowe przygotowanie i wspar-

cie kontrataku odwodu lub drugiego rzutu dywizji. W pierwszej kolejności ogniami zaporowymi i ześrodkowanymi wspiera walkę piechoty o utrzymanie rubieży kontrataku, a następnie przez obezwładnienie baterii artylerii oraz środków przeciwpancer - nych i pododdziałów piechoty zmechanizowanej umożliwia drugiemu rzutowi dywizji podejście, rozwinięcie i wykonanie ataku. Walkę kontratakującego oddziału artyleria wspiera ześrodkowa - nymi ogniami dywizjonów i baterii, jak również ogniami z obserwacji.

Przygotowany zawczasu system uderzeń jądrowych, ogni artylerii i środków przeciwpancernych podporządkowuje się ściśle zadaniom i celom walki obronnej dywizji. Podstawowym elementem tego systemu jest strefa uderzeń jądrowych /rys. nr 1/ rozciągająca się od rubieży pasa bezpieczeństwa do granic maksymalnego zasięgu sprzętu rakietowego. Uwzględniając możliwość wyko - nywania w tej strefie uderzeń jądrowych ładunkami od 3 do 40kt - jej oddalenie od przedniego skraju może wynosić od 3 do 6 i więcej km. Zaplanowane w tej strefie uderzenia jądrowe powinny wyrażać konkretny plan rozegrania walki podczas podchodzenia nieprzyjaciela do przedniego skraju obrony. Ograniczona w działaniach obronnych ilość ładunków jądrowych nakazuje wykorzystywać je koncentrycznie, w najdogodniejszym miejscu i czasie na główne zgrupowania sił nieprzyjaciela. Grupowe uderzenie dywizjonu rakiet taktycznych i wydzielonych środków armijnej brygady rakiet operacyjno-taktycznych powinno doprowadzić do zniszczenia lub co najmniej silnego obezwładnienia jednej - dwóch brygad dywizji nacierającej na kierunku głównego uderzenia. Ich wykonanie jak najbliżej przedniego skraju obrony utrudnia przeciwnikowi zastąpienie porażonych oddziałów odwodami lub drugimi rzutami i jednoczesne uderzenie wszystkimi siłami na przedni skraj obrony, a ponadto pozwala powiązać uderzenia jądrowe z systemem ogni artylerii oraz zachować ciągłość oddziaływania ogniowego na siły nieprzyjaciela.

Kolejną strefą w systemie uderzeń jądrowych i ognia artylerii - jest strefa ogni ześrodkowanych /dalekich napadów og - niowych/ wykonywanych do kolumn marszowych nieprzyjaciela. Rozciąga się ona od rubieży maksymalnej /opłacalnej/ odległości strzelania artylerii do rubieży ograniczającej widoczność z na-

ziemnych punktów obserwacyjnych. W przeciętnych warunkach jest tą pas terenu, którego dalsza granica - w zależności od zasięgu sprzętu ogniowego - może być oddalona od przedniego skraju o sześć-dziesięć, a nawet kilkanaście kilometrów, natomiast bliższa o cztery-pięć km. Ześrodkowania ognia planuje się na węzły dróg, przejścia i ciaśniny ograniczające i kanalizujące ruch wojsk, skupiając ich podstawową ilość na spodziewanym kierunku podchodzenia głównego zgrupowania uderzeniowego sił przeciwnika. Celowe jest również planowanie dalekich napadów ogniowych w przewidywanych rejonach rażenia kolumn nieprzyjaciela środkami jądrowymi, na węzły dróg i przejścia w pobliżu tych rejonów - w celu utrudnienia przeciwnikowi ewakuacji wojsk z rejonów uderzeń jądrowych i likwidacji ich skutków.

Od rubieży zasięgu widoczności z naziemnych punktów obserwacyjnych do rubieży skutecznej donośności środków przeciwpancernych rozmieszczonych na przednim skraju obrony istnieje strefa ześrodkowanych ogni wykonywanych do działających w szykach przedbojowych i rozwiniętych kompanii czołgów i piechoty zmechanizowanej. Skuteczność ognia tej strefy opiera się na obserwacji ognia i celu poruszającego się z szybkością dziesięciu i więcej km na godzinę. Dla każdego dywizjonu artylerii planuje się odcinki ogniowe na dwóch-trzech prawdopodobnych osiach ruchu kompanii czołgów lub piechoty zmechanizowanej. Na każdej osi /kierunku/ ruchu kompanii - pierwszy odcinek ogniowy dywizjonu artylerii planuje się na rubieży maksymalnego zasięgu obserwacji, następne co 400-600 metrów w kierunku przedniego skraju obrony, a ostatni na granicy strefy ognia przeciwpancernego oddalonej od przedniego skraju obrony o 2 km.

Zamknięciem prawdopodobnego kierunku ruchu pododdziałów czołgów lub piechoty zmechanizowanej przeciwnika jest rubież ognia zaporowego, na którą dywizjon artylerii przenosi ogień po wykonaniu ostatniego ognia ześrodkowanego. Dla dywizjonów artylerii planuje się z zasady dwa ześrodkowania ognia na jednej osi /kierunku/ ruchu kompanii przeciwnika w nakładkę na odcinki dywizjonu artylerii lufowej. Pierwszy odcinek ogniowy dywizjonu artylerii rakietowej może pokrywać się z pierwszym, a drugi z ostatnim odcinkiem ogniowym dywizjonu artylerii lufowej. Po wykonaniu salwy do pierwszego odcinka ogniowego - na

załadowanie wyrzutni i oddanie kolejnej salwy do drugiego odcinka ogniowego dywizjonowi artylerii rakietowej potrzeba 10 minut czasu. Uwzględniając szybkość ruchu celu,odstępy między poszczególnymi odcinkami ogniowymi i głębokość całej omawianej strefy - dywizjon artylerii lufowej w przeciętnych warunkach będzie prowadził ogień po 2-3 minuty do każdego odcinka ogniowego - w sumie około 10 minut.

Ześrodkowane i zaporowe ognie artylerii wykonywane do przedbojowych i rozwiniętych szyków kompanii czołgów i piechoty zmechanizowanej zalicza się do najważniejszych zadań artylerii dywizji. Skupiając ogień większości dywizjonów na kierunku głównego uderzenia przeciwnika, jest ona w stanie w tym okresie obezwładnić czołowe kompanie jednej brygady pancernej /zmechanizowanej/, których atak po wejściu w strefę ognia przeciwpancernego powinien się załamać przed przednim skrajem obrony. Załamanie ataku przeciwnika na kierunku jego głównego uderzenia jest podstawowym zadaniem wszystkich sił i środków dywizji. Temu zadaniu należy podporządkować wysiłek ogniowy artylerii i unikać rozpraszania jej ognia na mniej ważnych kierunkach i odcinkach.

2. Przydział środków jądrowych. Skład bojowy, podział i ugrupowanie dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii w obronie dywizji. Zadania, skład i ugrupowanie odwodu przeciwpancernego

Przydział środków rakietowo-jądrowych zależy od warunków przejścia dywizji do obrony, celów i zadań walki obronnej,możliwości materiałowych wyższego związku oraz stanu i możliwości bojowych nacierającego przeciwnika. Ilość przydzielonych rakiet taktycznych z ładunkami jądrowymi i chemicznymi powinna zabezpieczać - przy współdziałaniu z siłami i środkami armii - wykonanie przez dywizjon rakiet taktycznych podstawowych zadań. W przeciętnych warunkach mogą uderzać na ugrupowanie obronne dywizji siły półtorej - dwóch dywizji przeciwnika. Zniszczenie /obezwładnienie/ środkami jądrowymi dwóch dywizjonów pocisków rakietowych "HONEST JOHN" oraz połowy-jednej dywizji przeciwnika stwarza dywizji sprzyjające warunki do po -

myślnego rozwiązania walki obronnej. Dla zniszczenia dwóch dywizjonów pocisków rakietowych "HONEST JOHN" potrzeba co najmniej czterech ładunków jądrowych, a dla obezwładnienia pół - jednej dywizji /przy przyjęciu normy - jeden ładunek jądrowy na każdy batalion czołgów lub piechoty zmechanizowanej/ około czterech-dziewięciu. Stąd ogólne potrzeby wyrażają się 8 - 13 ładunkami jądrowymi, przy czym jeden ładunek jądrowy może być zastąpiony w określonych warunkach 2-3 rakietami z głowicami chemicznymi. Uwzględniając możliwość wykonania na korzyść dywizji 2 do 4 uderzeń jądrowych środkami rakietowymi i lotni - ctwem szczebla nadrzędnego, może ona otrzymać na dzień walki obronnej około 4 rakiet z ładunkami jądrowymi i do 6 lub więcej rakiet z ładunkami chemicznymi.

Rejon stanowisk startowych powinien zapewniać dywizjonowi rakiet taktycznych wykonanie podstawowych zadań bojowych, ma - newr, maskowanie i dogodne warunki obrony przed bronią masowego rażenia. Główny rejon stanowisk startowych wyznacza się w odległości 6-10 km /R-30/ lub 10-15 km /R-70/ od przedniego skraju obrony, z zasady poza kierunkami przewidywanego głównego uderzenia nieprzyjaciela i kierunkami zagrożenia pancernego. Oprócz zasadniczego rejonu stanowisk startowych przygotowuje się jeden-dwa rejony zapasowe w odległości 10-15 km na skrzy - dle lub z tyłu rejonu zasadniczego oraz dla wykonania określonych zadań przed zaangażowaniem głównych sił w bitwie - dla poszczególnych baterii - tymczasowe stanowiska startowe, z zasady bliżej przedniego skraju.

Szczególną uwagę w obronie przywiązuje się inżynieryjnej rozbudowie rejonu stanowisk startowych. Zakres prac przy roz - budowie rejonu stanowisk startowych dywizjonu rakiet taktycz - nych przedstawia zamieszczona niżej tabela.

Wyszczególnienie prac	Objętość /w m^3/	Potrzeby		
		Ilość schronów	Ilość roboczodni	Ilość godz. pracy spychacza
Rozpoznanie /zaminowanie/ dróg dojazdu i rejonu SS			25	
Rozbudowa ukryć dla ludzi i sprzętu:				
- w rejonach stanowisk startowych baterii	995/940/	3/3/	42/50/	20 /20/
- w rejonie punktu obsługi technicznej	850/780/	1/1/	25/20/	17 /16/
- w rejonie stanowisk dowodzenia	350/380/	3/3/	32/35/	6 /7/
- w rejonie tyłów dywizjonu	300/300/	1/1/	20/20/	5 /5/
Razem:	2450/2400/	8/8/	120/125/	50 /50/
Remont /przystosowanie/ dróg manewru w rejonie stanowisk startowych			10	6/6/ godz. pracy BAT
Ogółem:	2450/2400/	8/8/	155/160/	50/60 i 6 godzin pracy BAT

UWAGA:
- wartości liczbowe nie ujęte w nawiasach dotyczą kompletu 9K52; w nawiasach - kompletu 2K6;
- przy zaangażowaniu plutonu saperów, plutonu maszyn inżynieryjnych i całego stanu osobowego dywizjonu rakiet taktycznych prace można wykonać w czasie 8 - - 10 godzin;
- przy wykorzystaniu jednego-dwóch czołgów z doczepnymi lemieszami prace ziemne można wykonać w czasie 3-4 dni;
- w zimie, przy głębokiej zmarzlinie, prace ziemne muszą trwać znacznie dłużej.

W przypadku braku warunków na pełną inżynieryjną rozbudowę rejonu stanowisk startowych oraz konieczności pełnego rozśrodkowania ugrupowania bojowego dywizjonu /R70/ baterie startowe z przydzielonymi im wozami transportowymi i odpowiednią ilością rakiet mogą rozmieszczać się w oddzielnych rejonach, oddalonych od siebie o 5-8 a nawet więcej kilometrów

wykorzystując naturalne ukrycia i maskowanie. Sztab i pozostałe elementy organizacyjne dywizjonu rozlokowuje się w miejscu gwarantującym ukrycie, maskowanie, a przede wszystkim dobrą, niezawodną łączność z bateriami startowymi. Zastosowanie pełnego rozśrodkowania drt utrudnia przeciwnikowi wykrycie dywizjonu /brak możliwości radiolokacyjnego wcięcia miejsca startu dwóch-trzech baterii i uzyskania w rezultacie położenia całego rejonu stanowisk startowych/, a ponadto przyśpiesza wykonanie komendy startu rakiet, bowiem każda bateria wykonuje je z aktualnie zajmowanego stanowiska startowego. Po dokonaniu startu rakiety - bateria przechodzi na jedno z zapasowych stanowisk, oddalone od poprzedniego co najmniej o 3-5 km, gdzie dokonuje technicznego przeglądu wyrzutni i załadowania kolejnej rakiety w rezultacie czego osiąga ponownie gotowość startową.

Wzmocnienie dywizji artylerią w obronie zależy od zadania, jakie ona wykonuje, ważności bronionego kierunku, siły spodziewanego przeciwnika, ilości środków jądrowych użytych przed frontem obrony dywizji oraz od ilości artylerii - jaką dysponuje szczebel nadrzędny.

Przy przechodzeniu do obrony w toku natarcia, na przykład z zadaniem odparcia przeciwuderzenia przeciwnika - dywizja najczęściej dysponuje tą artylerią jaką posiadała w natarciu /2-3 dywizjony/. Dywizji przechodzącej do obrony bez styczności z nieprzyjacielem, na przykład z drugiego rzutu armii, z zasady nie przydziela się wzmocnienia w artylerii.

Dla lepszego współdziałania z oddziałami ogólnowojskowymi i większego ich usamodzielnienia w wykonywaniu zadań oddziały /pododdziały/ artylerii dywizji z zasady przydziela się do pułków, przede wszystkim broniących rejonów usytuowanych na spodziewanych kierunkach głównego uderzenia nieprzyjaciela - stwarzając im możliwość organizacji pułkowych grup artylerii /PGA/. W dyspozycji dowódcy dywizji celowe jest pozostawienie co najmniej jednego dywizjonu artylerii dalekonośnej - typu 152 mm haubico-armat lub 122 mm armat oraz dywizjonu artylerii rakietowej - BM21 lub BM14, z których można tworzyć dywizyjną grupę artylerii /DGA/. Jeżeli będzie to tylko dywizjon artylerii lufowej i dywizjon artylerii rakietowej, przy braku ponadto dowództwa pułku lub brygady, artylerii DGA - z dyspozycyjnych

BIBLIOTEKA SZKOLENIOWA DZI
Nr ewid.....
486 IM. GEN. BR. K. SWIERCZEWSKIEGO

dywizjonów artylerii nie tworzy się. Zarówno dywizyjną grupę artylerii jak i dywizjony dyspozycyjne dowódcy dywizji wykorzystuje się do wsparcia oddziałów działających na kierunku głównego uderzenia nieprzyjaciela oraz do ogniowego zabezpieczenia kontrataku drugiego rzutu dywizji, a w razie potrzeby - w ilości od baterii do dywizjonu - przydziela się na czas walki do oddziału wydzielonego działającego w pasie przesłaniania.

Artylerię rozmieszcza się w sposób rozśrodkowany wzdłuż frontu i w głąb w takich rejonach i na takich kierunkach, aby większa jej część mogła osłaniać ogniem wyłomy powstałe od uderzeń jądrowych przeciwnika, a w wypadku włamania się czołgów nieprzyjaciela w głąb obrony - niszczyć je ogniem na wprost. Rejon stanowisk ogniowych artylerii pułku broniącego się na kierunku głównego uderzenia nieprzyjaciela - należy uczynić silnym ogniwem systemu obrony przeciwpancernej dywizji. W tym celu powinien być osłaniany polami min przeciwczołgowych i innymi zaporami przeciwpancernymi oraz mieć powiązanie ogniowe z odwodami przeciwpancernymi działającymi w tym rejonie. Niekiedy w celu zmniejszenia skutków działalności ogniowej przeciwnika, a także dla pełniejszego uwzględnienia potrzeb systemu obrony przeciwpancernej - można ugrupować całą artylerię dywizji /lub tylko niektóre dywizjony, baterie/ z zastosowaniem pełnego rozśrodkowania dział baterii. W takim wypadku odstępy między działami danego pododdziału artylerii, lub między parami czy plutonami dział mogą wynosić 100-200 i więcej metrów. Warunkiem stosowania powyższego jest posiadanie specjalnie zorganizowanego systemu kierowania ogniem, pozwalającego wykonywać ześrodkowane ognie dywizjonem-grupą artylerii.

Oprócz zasadniczych stanowisk ogniowych PGA /artylerii pułków/ oddalonych od przedniego skraju obrony o 3-6 km, a DGA /dywizjonów dyspozycyjnych dowódcy dywizji/ o 4-7 km, przygotowuje się zawczasu po jednym-dwa rejony zapasowych stanowisk ogniowych na każdym szczeblu. Podporządkowuje się je ogólnemu planowi rozegrania walki obronnej dywizji i zajmuje w miarę potrzeb, na przykład w czasie wycofywania sił i zajmowania rubieży obronnych głębiej położonych, dla ogniowego zabezpieczenia kontrataku drugiego rzutu dywizji lub w ramach zapobiegania skutkom działania broni masowego rażenia przeciwnika. Dla

wykonania określonych zadań ogniowych lub maskowania ugrupowania bojowego artylerii - pojedyncze baterie czy nawet całe dywizjony mogą zajmować tymczasowe stanowiska ogniowe, ugrupowujące się sposobem tradycyjnym /bateria artylerii w zwartym ugrupowaniu/ lub z uwzględnieniem pełnego rozśrodkowania dział baterii.

Odwód przeciwpancerny dywizji w obronie tworzy się z organicznego dywizjonu artylerii przeciwpancernej. Jego podstawowym zadaniem jest:

- niszczyć czołgi i inne cele opancerzone, które włamały się w głąb obrony;
- osłaniać rejony /odcinki/, na które nieprzyjaciel wykonał uderzenie jądrowe;
- wzmacniać obronę przeciwpancerną pułków pierwszego rzutu na odcinku włamania się czołgów nieprzyjaciela;
- osłaniać podejście i rozwinięcie drugiego rzutu /odwodu ogólnowojskowego/ do kontrataku;
- zabezpieczać luki między pułkami /batalionami/ oraz odkryte i zagrożone skrzydła.

W szczególnych przypadkach dywizjon może być chwilowo wykorzystany do strzelania ogniem pośrednim.

W szczególnym przypadku armia może podporządkować dywizji na określony czas armijny odwód przeciwpancerny. Jeśli to zaistnieje - organiczny dywizjon artylerii przeciwpancernej dywizji może być podporządkowany pułkowi zmechanizowanemu dywizji, działającemu na kierunku głównego uderzenia nieprzyjaciela.

Przed rozpoczęciem walki odwód przeciwpancerny rozmieszcza się w rejonie wyznaczonym przez dowódcę dywizji w głębi obrony na kierunku zagrożenia pancernego.

Oprócz zasadniczego rejonu dywizjonowi wyznacza się zapasowy rejon rozmieszczenia, który przeważnie wybiera się na innym kierunku zagrożenia pancernego i zawczasu go rozbudowuje pod względem inżynieryjnym.

Rejon rozmieszczenia odwodu przeciwpancernego /zasadniczy i zapasowy/ powinien umożliwiać skuteczne zwalczanie czołgów ,/które się włamały w głąb obrony/ z zajmowanych stanowisk ogniowych oraz zapewnić szybkie wyjście na rubieże ogniowe .

W tym celu rejon rozmieszczenia odwodu przeciwpancernego dywizji wybiera się zazwyczaj za ugrupowaniem bojowym pułków pierwszego rzutu, na kierunku największego zagrożenia bronią pancerną, w pobliżu węzła dróg - co ułatwia wyjście odwodu na zaplanowane rubieże ogniowe, a w wypadku konieczności obrony zajmowanego rejonu - zamknięcie ważnego dla przeciwnika kierunku natarcia. Ugrupowanie odwodu przeciwpancernego w rejonie rozmieszczenia powinno zapewniać szybki wymarsz jego pododdziałów na zagrożony kierunek, podjęcie walki z czołgami bez potrzeby poważniejszego przegrupowywania, maskowanie i obronę przed bronią masowego rażenia.

Ugrupowanie bojowe odwodu przeciwpancernego na rubieży ogniowej składa się z ugrupowań bojowych baterii dział przeciwpancernych oraz stanowiska dowódczo-obserwacyjnego dowódcy odwodu. W skład ugrupowania bojowego odwodu przeciwpancernego mogą wchodzić organizowane w miarę potrzeb posterunki obserwacyjne.

W zależności od sposobu działania czołgów przeciwnika, warunków terenowych oraz potrzeb współdziałania między pododdziałami odwodu przeciwpancernego i z sąsiednimi elementami ugrupowania bojowego dywizji - dywizjon artylerii przeciwpancernej na rubieży ogniowej ugrupowuje się najczęściej w dwa rzuty, schodami w prawo, schodami w lewo, w podkowę i w linię.

Odstępy między skrzydłowymi działami dwóch sąsiednich baterii /plutonów/ dział mogą się kształtować w granicach połowy odległości strzału bezwzględnego tj. do 500 m; odstępy między działami plutonów - uwzględniając potrzebę stworzenia dowódcy plutonu warunków łączności głosowej z działonami - do 100-200 m.

Przy ugrupowaniu dywizjonu artylerii przeciwpancernej w linię baterii /i dział/ - front rozwinięcia wyniesie do 2500 - - 3000 m, a przy ugrupowaniu dywizjonu w dwa rzuty - do 1500-2000 m. Głębokość ugrupowania bojowego dywizjonu może dochodzić do 2000-2500 m.

Współczynnik rażenia dla 85 mm armat z przygotowanych stanowisk przyjmuje 1,5, z nieprzygotowanych - 0,8. Wynika z tego, że dywizjon artylerii przeciwpancernej w składzie osiemnastu dział może zniszczyć do 27 czołgów z przygotowanych sta-

nowisk /rubieży ogniowej/ i do 14 czołgów z nieprzygotowa - nych.

3. Planowanie i organizacja działań bojowych dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii dywizji

Podczas przechodzenia dywizji do obrony w warunkach bezpośredniej styczności bojowej z nieprzyjacielem szefostwo ar - tylerii dywizji kieruje bieżącą działalnością ogniową podleg - łych mu sił i środków oraz równolegle planuje i organizuje działanie dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii w oczekującej dywizję walce obronnej.

Bieżące kierowanie działalnością ogniową obejmuje z jednej strony prowadzenie rozpoznania przeciwnika, w szczególno - ści rozmieszczenie i możliwości bojowych jego środków napadu jądrowego, odwodów i zgrupowań czołgów mogących działać na kierunku głównego uderzenia, z drugiej - ocenę możliwości bojo - wych i proponowanie dowódcy dywizji zadań, a następnie ich przekazywanie do dywizjonu rakiet taktycznych, artylerii i odwodu przeciwpancernego oraz zabezpieczenie ich wykonania. Wymienione przedsięwzięcia wywierają znaczny wpływ na charakter pracy szefostwa i treść nowego planu działań bojowych, a ich myślą przewodnią jest uzyskanie najkorzystniejszego położenia dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii do realizacji zadań w oczekujących dywizję walkach obronnych.

Pierwszym zadaniem szefostwa artylerii w okresie przechodzenia dywizji do działań obronnych jest przygotowanie dla dowódcy dywizji propozycji dotyczących użycia dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii dywizji w walce obronnej. Podstawę do tej pracy stanowią zadania i wytyczne dowódcy dywizji, szefo - stwa wojsk rakietowych i artylerii armii oraz wnioski z prze - prowadzonej przez szefa artylerii dywizji analizy zadania i oceny położenia.

Analizując zadanie - szef artylerii dywizji powinien zrozumieć miejsce i rolę dywizji w ugrupowaniu operacyjnym armii, zamiar dowódcy dywizji - zwłaszcza w części dotyczącej użycia broni masowego rażenia oraz zadania postawione przed dywizjo - nem rakiet taktycznych i artylerią dywizji przez szefa wojsk

rakietowych i artylerii armii. Z zamiaru dowódcy dywizji szef artylerii powinien się dowiedzieć: gdzie, w jakiej kolejności, jakimi siłami, środkami i sposobami niszczy się przeciwnika ; gdzie dywizja skupia swój główny wysiłek obrony i w jakim ugrupowaniu zamierza rozegrać walkę obronną.

Na podstawie wniosków z przeprowadzonej analizy, aktualnej sytuacji i potrzeb - szef artylerii dywizji określa przedsięwzięcia, które należy wykonać w celu szybszego przygotowania /przestawienia/ podległych pododdziałów do zadań w obronie. Mogą one dotyczyć reorganizacji rozpoznania, przegrupowań podległych pododdziałów oraz odtworzenia zapasów amunicji artyleryjskiej. Powyższe w formie wytycznych lub wstępnych zarządzeń szef artylerii dywizji /jego zastępca/ doprowadza do wykonawców w celu przyśpieszenia uzyskania przez dywizjon rakiet taktycznych i artylerię gotowości do obrony. Przeprowadzane zabiegi nie powinny w żadnym wypadku naruszyć gotowości i zdolności bojowych dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii do wykonywania bieżących zadań bojowych.

Do zasadniczych problemów planowania użycia dywizjonu rakiet taktycznych, artylerii i odwodu przeciwpancernego w walce obronnej zalicza się: planowanie zadań ogniowych, ugrupowania i manewru.

Podstawę do planowania użycia dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii stanowią: zamiar dowódcy dywizji, zadania wykonywane przez wojska rakietowe i artylerię armii przed frontem i na skrzydłach pasa obrony dywizji, możliwości bojowe dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii dywizji oraz studium struktury pasa obrony dywizji i terenu. W oparciu o przemyślenia szefa artylerii w sferze wymienionych zagadnień opracowuje się propozycję użycia dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii w walce obronnej, które szef artylerii melduje dowódcy dywizji. Po ich akceptowaniu szefostwo - w ścisłej łączności ze sztabem dywizji - opracowuje "Plan działań bojowych dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii dywizji w obronie", który szef artylerii przedstawia dowódcy dywizji do zatwierdzenia. Dla szybszego osiągnięcia gotowości do działań określone zadania przekazuje się wykonawcom sukcesywnie, w miarę ich wypracowania.

Planowanie zadań dla dywizjonu rakiet taktycznych obejmuje planowanie uderzeń jądrowych i chemicznych do wykrytych, opłacalnych celów. Jeżeli brak niezbędnych danych o celach dla baterii dyżurnej /dyżurnych/ planuje się rejony szczególnej uwagi, obejmujące przypuszczalne miejsca ich rozmieszczenia. Dla uzyskania przez baterię dyżurną w jak najkrótszym czasie gotowości do startu rakiety - szerokość takiego rejonu nie powinna przekraczać 2-00 do 4-00 dla wyrzutni R-70 oraz 2 -00 do 6-00 dla wyrzutni R-30.

W planowaniu zwalczania środków napadu jądrowego uwzględnia się konieczność ich zniszczenia - co osiąga się najszybciej przez wykonanie na cel uderzenia /uderzeń/ jądrowego. W wypadku braku wystarczającej ilości rakiet z ładunkiem jądrowym stosuje się zwalczanie kombinowane. Polega to na obezwładnieniu celu w pierwszej kolejności jedną-kilkoma rakietami z ładunkami chemicznymi, a następnie zniszczenia go przez lotnictwo przy użyciu bomb odłamkowych i zapalających.

Do obezwładniania celu - na czas niezbędny do dolotu lotnictwa nad dany obiekt lub osiągnięcia gotowości przez wyznaczoną do zniszczenia celu baterię startową - wykorzystuje się artylerię.

Zwalczanie innych celów, jak pododdziały /oddziałów/ czołgów, piechoty zmechanizowanej, stanowiska dowodzenia - planuje się odpowiednio do zadań i koncepcji rozegrania walki obronnej oraz posiadanych sił i środków.

Planowanie uderzeń jądrowych obejmuje wyznaczenie obiektów uderzeń oraz określenie: mocy ładunków jądrowych; punktów przygotowania danych do wykonania uderzeń; pasa /rubieży/ bezpieczeństwa wojsk własnych i spodziewanego stopnia /wskaźników skuteczności/ rażenia obiektów. Przy rażeniu celów małych o wymiarach nie przekraczających 6-7U_D i 6-7U_K punkt przygotowania danych wyznacza się w środku celu. Przy rażeniu celów o wymiarach większych niż 6-7U_D i 6-7U_K punkty przygotowania danych rozmieszcza się na całej powierzchni. Praktyka dowodzi, że punkt przygotowania danych w środku celu można wyznaczać, jeżeli jego wymiary w głąb i wszerz nie przekraczają: dla rakiet operacyjno-taktycznych - 4 km; dla rakiet taktycznych R-70, podczas strzelania z tarczami hamującymi - 0,8 km, a podczas

strzelania bez tarcz hamujących szerokość celu nie powinna przekraczać 2,5 km, głębokość 2 km; dla rakiet taktycznych R-30 z zapalnikiem czasowym - 0,5 km, a z zapalnikiem radiowym - szerokość celu nie powinna przekraczać 1 km, głębokość 2 km. Jeżeli wymiary celu są większe od wyżej podanych, punkty przygotowania danych wyznacza się w środku odcinków, na które został podzielony cel /na podstawie liczby rakiet, których zużycie jest niezbędne dla rażenia celu/ lub do najważniejszych elementów celu - jeżeli znane jest ich położenie. Podczas dzielenia dużego celu na odcinki należy uwzględnić moc ładunków jądrowych rakiet. Dla rakiet z silniejszymi ładunkami jądrowymi wyznacza się większe odcinki, a dla rakiet ze słabszymi ładunkami - mniejsze. Stosunek powierzchni odcinków powinien w przybliżeniu odpowiadać stosunkowi powierzchni obliczeniowych stref rażenia ładunków jądrowych.

Przy planowaniu jednoczesnego uderzenia na cel /cele/ rakietami jądrowymi i chemicznymi, oddalenie punktów przygotowania danych rakiety jądrowej od punktu przygotowania danych rakiety chemicznej nie powinno być mniejsze jak: 2,5 km przy mocy ładunku jądrowego 10 kt, 3 km - przy 40 kt, 4 km - przy 100 kt. Jeżeli nie mogą być spełnione podane wyżej wymagania - uderzenia rakietami chemicznymi wykonuje się przed uderzeniami rakietami jądrowymi co najmniej: 3 minuty dla rakiet chemicznych typu kasetowego i 30 minut dla rakiet chemicznych typu zbiornikowego.

Przy planowaniu uderzeń rakietami chemicznymi w pobliżu własnych wojsk uwzględnia się taktyczno-techniczne właściwości rakiet, odległość strzelania, kierunek i prędkość wiatru. W praktyce sztabowej można posługiwać się średnim, bezpiecznym oddaleniem, które przy wietrze w kierunku własnych wojsk wynosi: dla rakiet taktycznych z chemicznym ładunkiem typu kasetowego 8-10 km, a typu zbiornikowego - 25 km; dla rakiet operacyjno-taktycznych - około 40 km.

Rodzaj, położenie, zakres inżynieryjnej rozbudowy rejonu stanowisk startowych dywizjonu rakiet taktycznych, drogi i sposoby manewru, czas osiągnięcia przez dywizjon gotowości do startu rakiet - powinny odpowiadać potrzebom walki, możliwościom materiałowego i technicznego zabezpieczenia przygotowa -

nia i rozwinięcia dywizjonu. Wymienione przedsięwzięcia planuje szef artylerii we współpracy z wydziałem operacyjnym sztabu i szefem wojsk inżynieryjnych dywizji. Rozmieszczenie pododdziałów dywizjonu rakiet taktycznych we wskazanym rejonie należy do kompetencji dowódcy dywizjonu rakiet taktycznych, natomiast wybór, rozbudowa i topogeodezyjne dowiązanie głównego stanowiska i stanowisk startowych, w ilości ustalonej przez dowódcę dywizjonu, do kompetencji dowódców baterii startowych.

Podstawę do planowania działalności ogniowej artylerii stanowią zadania postawione artylerii przez dowódcę dywizji, jej możliwości ogniowe i wyniki rozpoznania celów. Odpowiednio do zadań planuje się podział, ugrupowanie i sposób dowodzenia grupami i pododdziałami artylerii.

Szefostwo artylerii dywizji planuje zadania ogniowe artylerii dyspozycyjnej i artylerii pułków w zakresie wynikającym z zadań postawionych przez dowódcę dywizji. Część ogni planuje się do konkretnych, rozpoznanych już celów, część natomiast do punktów spodziewanego ich położenia. Każde, zaplanowane zadanie ogniowe powinno spełniać odpowiednią funkcję w ogólnym systemie uderzeń jądrowych i ognia artylerii i stanowić rozwiązanie alternatywne zarówno w odniesieniu do wykonawców ogni, jak i rodzaju i położenia celu.

Przed przystąpieniem do planowania zadań ogniowych szefostwo artylerii dywizji oblicza ogólne możliwości ogniowe dywizjonów, biorąc za podstawę ilość przydzielonej amunicji na dzień walki obronnej. Możliwości ogniowe oblicza się w odniesieniu do dominującego na polu walki celu - kompanii czołgów /piechoty na transporterach opancerzonych/ w szyku przedbojowym lub rozwiniętym. Uwzględniając średnie, stosowane w praktyce normy przydziału amunicji w obronie dywizji, ogólne możliwości ogniowe dywizjonów artylerii będą wyrażać się zdolnością do obezwładnienia czterech-pięciu kompanii czołgów lub piechoty na transporterach opancerzonych. Pod względem zużycia amunicji, obezwładnienie jednej kompanii czołgów lub piechoty na transporterach opancerzonych jest równoznaczne z obezwładnieniem czterech-pięciu baterii artylerii. Jeżeli w walkach obronnych nie będzie warunków do obezwładnienia celów z pełną normą zużycia amunicji - to ilość obiektów rażonych ogniem ar-

tylerii można zwiększać proporcjonalnie do zmniejszania gęstości ich obezwładniania. Możliwości ogniowe traktuje się podczas planowania zadań ogniowych jako wielkości orientacyjne. Organicznych baterii haubic pułków zmechanizowanych oraz moździerzy batalionów można nie wliczać w ogólne możliwości ogniowe dywizji. Po porównaniu zadań artylerii z obliczonymi możliwościami ogniowymi - dokonuje się orientacyjnego, procentowego podziału możliwości ogniowych, przeznaczając średnio dla zabezpieczenia zadań ogniowych przed przednim skrajem obrony 60%; dla zabezpieczenia kontrataku drugiego rzutu dywizji - 25%, a dla zabezpieczenia innych zadań /jak zwalczanie artylerii i moździerzy, pojedynczych celów itp./ - 15%.

Taki podział możliwości ogniowych /amunicji/ pozwala uzyskać około 50% obezwładnienia czterech kompanii czołgów /piechoty na transporterach opancerzonych/ i około trzech - czterech baterii artylerii przed przednim skrajem obrony.

Inne zadania ogniowe w tej strefie, nie licząc dalekich napadów ogniowych i ogni zaporowych, wykonuje się artylerią pułkową i moździerzami batalionowymi.

W ramach ogniowego zabezpieczenia kontrataku drugiego rzutu dywizji - szefostwo artylerii planuje alternatywnie kilka odcinków ogniowych wykonywanych w formie 10-20 minutowej nawały ogniowej i kilka ogni zaporowych dla dywizjonów artylerii. Zadania te zgrywa się z planowanymi rubieżami ogniowymi odwodu przeciwpancernego dywizji.

Stosownie do zadań ogniowych - szefostwo planuje ugrupowanie artylerii, jej manewr dla zabezpieczenia wykonania zadań ogniowych w głębi obrony, a następnie organizuje dowodzenie.

Zadania bojowe szef artylerii stawia w formie zarządzeń, w którym podaje:

- dowódcy dywizjonu rakiet taktycznych: zadania dotyczące przygotowania uderzeń jądrowych i chemicznych planowanych w ramach zwalczania środków napadu jądrowego i głównego zgrupowania wojsk przeciwnika /współrzędne punktów przygotowania danych, indeks ładunków jądrowych, rodzaj i wysokość wybuchów/; zadanie dla baterii dyżurnej /czas dyżurowania, moc ładunku jądrowego, współrzędne celu lub położenie rejonu szczególnej uwagi/; zasadnicze i zapasowe rejony stanowisk

startowych; drogi i sposób manewru; kierunek zasadniczy startu; kolejność i sposób dowiązania topogeodezyjnego; zabezpieczenie meteorologiczne; czas gotowości i sygnały dowodzenia;

- dowódcy dywizyjnej grupy artylerii /dywizjonu dyspozycyjnego/ i szefom artylerii pułków; zadania dla zwalczania środków napadu jądrowego, baterii artylerii i moździerzy; odcinki dalekich napadów ogniowych, ześrodkowań ognia i ognia zaporowego w ramach zwalczania nieprzyjaciela na podejściach, rubieżach rozwinięcia /podstawach wyjściowych/ do natarcia, odparcia jego ataku przed przednim skrajem obrony i wsparcia kontrataków drugich rzutów /odwodów/ dywizji; zadania w zakresie osłony rejonów prawdopodobnych uderzeń jądrowych nieprzyjaciela i zwalczanie jego desantów; rejony zasadniczych i zapasowych stanowisk ogniowych; miejsca stanowisk dowódczo-obserwacyjnych; kierunek zasadniczy strzelania; sposób wstrzeliwania i prowadzenia ognia do czasu rozpoczęcia natarcia przez przeciwnika; sposób odtworzenia i wielkość zapasów amunicji; kolejność i sposób dowiązania topogeodezyjnego i zabezpieczenia meteorologicznego; czas gotowości; sygnały kierowania ogniem.

Jeżeli zadania dywizjonowi rakiet taktycznych i artylerii stawiane są na podstawie mapy, to szef artylerii dywizji udokładnia je podczas rekonesansu w terenie, uwzględniając jednocześnie współdziałanie między oddziałami i pododdziałami artylerii oraz z oddziałami ogólnowojskowymi, z dywizyjnym /armijnym/ odwodem przeciwpancernym i lotnictwem.

Odwodowi przeciwpancernemu stawia zadania dowódca dywizji - podając: kierunki zagrożenia pancernego, skład odwodu, jego zadania, rejon rozmieszczenia, kierunki działania, rubieże ogniowe i drogi marszu do nich; zadania i sposób prowadzenia rozpoznania; zakres, kolejność i terminy inżynieryjnej rozbudowy stanowisk ogniowych w rejonie rozmieszczenia i na rubieżach ogniowych; sygnały dowodzenia.

Dokumentem planowania - jak to już wspomniano -jest "plan działań bojowych dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii w obronie dywizji", opracowany na mapie z legendą lub w postaci tabeli z załączoną mapą, w którym podaje się: dane o nieprzyjacielu; pas obrony i położenie oddziałów dywizji; zasadnicze

BIBLIOTEKA SZKOLENIOWA DZ.I ASC IM. GEN. ROKOSSOWSKIEGO Nr ewid.

i zapasowe rejony stanowisk startowych dywizjonu rakiet taktycznych, rejony stanowisk ogniowych artylerii; stanowiska dowodzenia, stanowiska dowódczo-obserwacyjne, punkty obserwacyjne; zadania dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii dywizji; zadania wykonywane środkami armii i sąsiadów przed frontem dywizji; manewr dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii; rejony rozmieszczenia; drogi i rubieże ogniowe odwodu przeciwpancernego; podział artylerii; plan wykorzystania rakiet i amunicji; tabele sygnałów dowodzenia i kierowania uderzeniami jądrowymi i ogniem artylerii.

W razie wyznaczania dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii do udziału w kontrprzygotowaniu w planie podaje się /jako wyciąg z planu szefostwa wojsk rakietowych i artylerii armii/ również jego układ, zadania dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii oraz zużycie rakiet i amunicji na okres kontrprzygotowania. Niekiedy do planu działań bojowych dołącza się dokumenty pomocnicze - jak: plan ogniowego zabezpieczenia kontrataku drugiego rzutu dywizji, plan działania pododdziałów wędrownych artylerii w obronie, plan ogniowego zabezpieczenia działania oddziału wydzielonego itp.

Równolegle z planem działań bojowych - jako dokument sprawozdawczo-roboczy - opracowuje się i prowadzi przez cały czas walki - mapę działań bojowych. Wrysowuje się na nią przede wszystkim niezbędne dane do dowodzenia /kod mapy, kryptonimy radiostacji i numery osób funkcyjnych, sygnały dowodzenia/ , stanowiska startowe, ogniowe, dowodzenia, strefy zasięgu i kierunek startu rakiet oraz kierunek zasadniczy dywizyjnej grupy artylerii /dywizjonu dyspozycyjnego/.

W toku walki na mapę działań bojowych nanosi się wszelkie zmiany sytuacji i zadania wykonywane przez dywizjon rakiet taktycznych i artylerię.

4. Właściwości użycia i działanie dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii dywizji w obronie wybrzeża morskiego i w obronie opartej o przeszkodę wodną

Dywizjon rakiet taktycznych, współdziałając z jednostkami rakietowymi armii, z lotnictwem, artylerią morską i nad -

brzeżną oraz z artylerią dywizji, niszczy zgrupowania pływających jednostek /pojedyncze jednostki pływające/ podczas ich podchodzenia do rejonów rozwinięcia i przeładowania, w czasie podchodzenia desantu do linii brzegowej i w rejonach nadbrzeżnych opanowanych siłami desantu powietrznego i morskiego. Natomiast pododdziały artylerii dywizji zwalczają zespoły wsparcia ogniowego, niszczą trałowce, osłaniają zapory na wodach przybrzeżnych, zwalczają desanty powietrzne w rejonach lądowania i zbiórek, niszczą pływające jednostki desantu morskiego w czasie podchodzenia do linii brzegowej i podczas wyładowywania, zwalczają desant morski na lądzie, izolując go od dopływu świeżych sił; wspierają walkę oddziałów dywizji broniących kluczowych obiektów systemu obronnego wybrzeża; przygotowują i wspierają kontrataki drugich rzutów /odwodów/ dywizji i pułków.

Wymienione zadania realizuje się w wyznaczonych - w przybrzeżnym obszarze morskim - strefach rażenia desantu nieprzyjaciela środkami jądrowymi i ogniem artylerii. Bliższa granica strefy rażenia środkami rakietowo-jądrowymi nadrzędnych szczebli dowodzenia, lotnictwem i jednostkami /zespołami/ marynarki wojennej oddalona jest od linii brzegowej o 30-40 km. Od tej strefy w kierunku lądu do linii oddalonej od brzegu o 6-8 km rozciąga się strefa rażenia dywizjonu rakiet taktycznych. Strefa rażenia desantu nieprzyjaciela ogniem artylerii sięga 15-20 km w głąb morza, a strefa rażenia nieprzyjaciela ogniem środków strzelających na wprost - około 3 km.

Dla ułatwienia planowania uderzeń rakietowo-jądrowych i zadań artylerii wyznacza się w zasięgu obserwacji wzrokowej sztuczne dozory /pomocnicze cele/, do których artyleria przeprowadza wstrzeliwanie, oraz punkty przygotowania danych do uderzeń dywizjonu rakiet taktycznych, a także miejsca /rejony, rubieże/ ześrodkowanych i zaporowych ogni artylerii.

Pojedyncze i grupowe uderzenia dywizjonu rakiet taktycznych planuje się na rejony przeładowania i rubieże rozwinięcia desantu morskiego. Na prawdopodobnych kierunkach ruchu zgrupowań środków desantowych planuje się pasy uderzeń jądrowych, z których każdy może obejmować do trzech i więcej rubieży oddalonych od siebie o 5-7 km. Na każdej z nich, w odstępach 1,5-2 km, planuje się z zasady po trzy punkty przygotowania danych.

Do wykonania uderzeń w każdym zaplanowanym pasie wyznacza się co najmniej dwie baterie. Z przydzielonych baterii 2-3 pasów, jeden jest zawsze zasadniczy. Pasy uderzeń jądrowych są stale pod obserwacją. Ich granice i rubieże oznacza się zawczasu specjalnymi dozorami. Wykonywanie uderzeń rakietowo-jądrowych, lotnictwa i marynarki wojennej uzgadnia się w czasie organizacji współdziałania.

Na wszystkich prawdopodobnych kierunkach ruchu desantu morskiego nieprzyjaciela planuje się system ogni zaporowych. Pierwszą rubież ognia zaporowego artylerii planuje się w odległości 6-8 km od linii brzegowej, a następnie co 800-1000 m w kierunku lądu. Najbliższą rubież ognia zaporowego planuje się w odległości nie mniejszej niż 1-1,5 km od brzegu - zapewniając tym samym odpowiednie warunki do zwalczania celów ogniem na wprost. Szerokość odcinków ognia zaporowego zależy od ilości dział zaangażowanych do jego wykonania /50 m na jedno działo/. Do jednego odcinka planuje się zazwyczaj kilku wykonawców, stwarzając możliwość strzelania w nakładkę. Uzupełnieniem systemu uderzeń rakietowo-jądrowych i ogni zaporowych są ześrodkowane /zmasowane/ ognie artylerii.

Oprócz zadań artylerii na kierunku morskim planuje się system ognia na lądzie według ogólnie obowiązujących zasad.

Dywizja przechodzi do obrony wybrzeża z zasady bez środków wzmocnienia, a tylko w wyjątkowych sytuacjach może otrzymać jeden-dwa dywizjony artylerii. Zawsze natomiast dywizji podporządkowuje się artylerię nadbrzeżną, znajdującą się w jej pasie obrony. W przeciętnych warunkach mogą to być dwie i więcej baterii artylerii stałej oraz do dwóch i więcej dywizjonów rakietowych nadbrzeżnej artylerii ruchomej.

Dla zachowania możliwości manewru środkami artylerii i koncentracji jej ognia w szerokim zazwyczaj pasie obrony zachowuje się w dyspozycji dowódcy dywizji: jeden-dwa dywizjony 122 mm armat lub 152 mm haubico-armat, dywizjon artylerii rakietowej oraz wszystkie pododdziały nadbrzeżnej artylerii stałej i rakietowej artylerii ruchomej. Pułkom zajmującym konkretne odcinki obrony wybrzeża przydziela się po jednym-dwa dywizjony z organicznego pułku artylerii dywizji. Jeżeli natomiast pułki przebywają w rejonach ześrodkowania w gotowości do zaję-

cia odcinka obrony wzmocnienie otrzymują z chwilą przystąpienia do wykonywania zadania bojowego. Z organicznego dywizjonu artylerii przeciwpancernej tworzy się z zasady odwód przeciwpancerny dywizji.

Ugrupowanie dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii powinno zapewniać jak najlepsze wykonanie zaplanowanego systemu uderzeń jądrowych i ognia artylerii oraz manewr sprzętem.

Dywizjon rakiet taktycznych dywizji rozmieszcza się według ogólnie obowiązujących zasad, jednak do niszczenia jednostek pływających na większych odległościach przygotowuje się dla poszczególnych baterii stanowiska startowe w odległości 1-5 km od linii brzegowej. W odległości 300-500 m od brzegu morza rozmieszcza się pierwszy rzut artylerii lądowej i nadbrzeżnej lufowej artylerii ruchomej.

Dywizjony artylerii rozmieszcza się bateriam w odstępach 1-2 km. Odstępy między poszczególnymi dywizjonami mogą dochodzić do 5-10 km. Stanowiska ogniowe poszczególnych baterii przygotowuje się do prowadzenia ognia okrężnego. Obok głównych stanowisk ogniowych dla każdej baterii przygotowuje się /wybiera się/ stanowiska ogniowe do prowadzenia ognia na wprost. Każde stanowisko ogniowe powinno być jednocześnie stanowiskiem przeciwpancernym na kierunku lądowym. Stanowiska nadbrzeżnej artylerii rakietowej rozmieszcza się w odległości 2-5 km od brzegu. Odwód przeciwpancerny dywizji ześrodkowuje się około 5 km od linii brzegowej w pobliżu węzła dróg zapewniającego szybki manewr odwodu na prawdopodobne kierunki desantowania sił przeciwnika.

Stanowiska dowódczo-obserwacyjne i punkty obserwacyjne rozmieszcza się blisko brzegu w miejscach najbardziej wyniosłych zapewniających wgląd w morze i umożliwiających obserwację na kierunkach lądowych.

W okresie przygotowawczym artylerię dywizji i ruchomą artylerię nadbrzeżną ześrodkowuje się w rejonach oddalonych od linii brzegowej w odległości 4-8 km. W celu sprawnego zajęcia stanowisk ogniowych przygotowuje się do nich drogi dojazdowe. Zajęcie stanowisk ogniowych następuje na rozkaz szefa artylerii dywizji po otrzymaniu danych z rozpoznania o podchodzeniu okrętów nieprzyjaciela. Artyleria nadbrzeżna ruchoma,a głównie

jej dywizjony rakietowe - mogą zająć stanowiska ogniowe /startowe/ nieco wcześniej na rozkaz dowództwa marynarki wojennej.

Rakietowa i lufowa artyleria nadbrzeżna w okresie organizacji działań obronnych przez dywizję podporządkowana jest marynarce wojennej. Pod rozkazy dowódcy dywizji przechodzi ona z chwilą stwierdzenia wyraźnych oznak przygotowawczych do lądowania desantu morskiego na odcinku obrony dywizji.

Walkę z desantem morskim nieprzyjaciela rozpoczyna lotnictwo, marynarka wojenna i oddziały rakiet. Dywizjon rakiet taktycznych zajmuje stanowiska startowe /przygotowane zawczasu/ wysunięte na brzeg morza, skąd dokonuje uderzeń na zgrupowanie okrętów i transportowców nieprzyjaciela. Powtórne /kolejne/ uderzenia wykonuje z głównych stanowisk startowych.

W miarę podchodzenia desantu do walki włączają się środki ogniowe artylerii nadbrzeżnej, artylerii dywizji, a następnie wszystkie środki wyznaczone do obrony wybrzeża. Fale desantu podchodzące do brzegu artyleria razi ogniem zaporowym, a na bliskiej odległości od brzegu - ogniem na wprost prowadzonym przez przeciwpancerne pociski kierowane, działa, czołgi i środkami piechoty. Równocześnie pododdziały artylerii o większych zasięgach ognia zwalczają cele morskie dla wzbronienia dopływu świeżych sił nieprzyjaciela.

Po wylądowaniu desantu na brzeg działanie dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii dywizji przebiega według zasad stosowanych w obronie na lądzie.

Generalne zasady planowania, użycia i działania dywizjonu rakiet taktycznych i artylerii dywizji w obronie opartej o przeszkodę wodną - są takie same jak w obronie normalnej. Należy jednak uwzględnić to, że warunki naturalne jakie stwarza przeszkoda wodna w znacznym stopniu zwiększają możliwości obronne dywizji, a jednocześnie wpływają ujemnie na tempo natarcia wojsk przeciwnika.

Dywizjon rakiet taktycznych wykonuje uderzenia jądrowe /chemiczne/ na środki napadu jądrowego nieprzyjaciela, jego główne zgrupowania uderzeniowe i środki przeprawowe już na podejściach do przeszkody wodnej i w czasie przeprawy.

Artyleria dywizji niszczy /obezwładnia/ taktyczne środki napadu jądrowego, baterie artylerii i moździerzy, obezwładnia

siły żywe nieprzyjaciela na podejściach do przeszkody wodnej i w czasie przeprawy, niszczy środki i nie dopuszcza do budowy przepraw.

W celu zwiększenia zasięgu ognia podczas obezwładniania przeciwnika na podejściach do przeszkody wodnej - dywizjony /baterie/ artylerii zajmują tymczasowe stanowiska ogniowe blisko lustra wody.

Szczególnego znaczenia w obronie przeszkody wodnej nabiera organizacja rozpoznania i obserwacji podejść nieprzyjaciela i samej przeszkody. W tym celu intensywną działalność rozpoznania powietrznego i radiolokacyjnego uzupełnia się wysuniętymi punktami obserwacyjnymi, organizowanymi blisko brzegu na odcinkach najbardziej dogodnych do forsowania.

W czasie podchodzenia nieprzyjaciela do przeszkody wodnej niszczy się /obezwładnia/ jego siły żywe i środki ogniowe uderzeniami jądrowymi /chemicznymi/, lotnictwa i ogniem artylerii, a po rozpoczęciu forsowania - wszystkimi posiadanymi środkami ogniowymi. W okresie tym duże znaczenie ma ogień przeciwpancernych pocisków kierowanych, dział, czołgów i środków przeciwpancernych piechoty, które ogniem na wprost niszczą jego czołgi, transportery i inne środki przeprawowe.

Siły przeciwnika, którym udało się sforsować przeszkodę wodną niszczy się uderzeniami dywizjonu rakiet taktycznych, ogniem artylerii, a częścią środków nie dopuszcza się do forsowania przez kolejne rzuty i odwody.

Podczas kontrataku drugim rzutem /odwodem/ dywizji, dywizjon rakiet taktycznych niszczy /obezwładnia/ główne siły przeciwnika na przyczółku i podchodzące odwody, a artyleria ogniem ześrodkowanym obezwładnia baterie artylerii i moździerzy przeciwnika oraz jego siłę żywą. Szczególnie skuteczny jest ogień z obserwacji prowadzony przez baterie, plutony lub nawet pojedyncze działa. Stanowiska ogniowe baterii przygotowuje się w sposób umożliwiający prowadzenie skutecznego ognia na wprost oraz manewr ogniem i sprzętem na zagrożone kierunki.

Wyk. w 100 egz.

Egz. nr 1-100-BT
Wyk. płk GOCYŁA
Druk JD, dn. 29.8.73 r.
nr ks. 01467/02641/WW.
kor. JS

BIBLIOTEKA SZKOLENIOWA
021797
021802
IM. GEN. BR. K. SWIERCZEWSKIEGO

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego
Nr. 059200